

Posudek vedoucího bakalářské práce

Autorka: Filip Halečka

Název: Evolučně zakotvená etika a sebakoučing

Bakalářská práce Filipa Halečky je v kontextu bakalářských prací originálním počinem a to minimálně ze dvou důvodů. Za prvé se jedná o propojení dvou (do jisté míry oddělených) perspektiv, prostřednictvím kterých můžeme nazírat a rozvíjet lidské chování (evoluční principy a koučování) a také samotným pojetím práce, kterou autor definuje jako teoretickou, ve výsledku si však klade ambici až aplikační (a ani metodologicky se nejedná o čistě teoretickou práci). Prostřednictvím originality je určitě možné objevit zajímavá a možná i neprobádaná témata, je však také relativně snadnější se ocitnout na pojmově, argumentačně i metodologicky křehkém základě. Mám za to, že obojí se stalo v předmětné práci.

Mezi pozitiva práce lze zařadit určitě nápad. Myšlenek jak "pomoci" evoluci prostřednictvím člověkem iniciovaných a řízených vstupů se objevuje čím dál víc (např. v souvislosti s evoluční výzvou v podobě nadužívání elektronických zařízení a s tím spojených důsledků), stejně tak v oblasti zvyšování prosociálního chování prostřednictvím koučování lze zaznamenat řadu textů. Většina z nich je však koncipována jako empirické studie, ve kterých je zpravidla měřen efekt koučovací intervence ve vymezených parametrech. Filipova práce se pokouší o totéž (popis užitečnosti prosociálního chování prostřednictvím měřitelného zisku zúčastněných v porovnání s měřitelnými investicemi), ale bez průkazného měření. To je trochu problematické, protože pak musíme hledat spolehlivou oporu pro argumentaci v literatuře. Tu ale v práci najdeme jen částečně. Místo sémanticky dobře řízeného dialogu dvou či více teoretických zdrojů v práci vidíme spíše teoretickou "koláž", kdy od Darwina a Freuda, přes Bourdieu a Etzioniho až třeba po Hamiltona a Singera sledujeme linku tématu prosociálního chování, avšak bez jasného sémantického ukotvení. Ano, víme, že dichotomie individuální vs. sociální, nebo sobecký vs. altruistický existuje v řadě teorií a je tak mimořádně důležitým pilířem psychologického myšlení, ale pokud se nedostaneme do větší konkrétnosti, zůstáváme banální. Filip v tomto smyslu balancuje na hraně. V jednotlivých úsecích prokazuje, že dobře chápe různé literární zdroje, umí z nich vybrat relevantní pasáž, má velký přehled v literárních zdrojích a nebojí se jednotlivé teorie zjednodušit, na stranu druhou se mu příliš nedaří vymanit se zmiňované "kolážovosti" textu.

Lze ohodnotit také snahu Filipa v předposlední části práce o praktickou demonstraci zmiňovaných principů v situaci rodinné návštěvy a přednášky, leč právě tyto situace volají po sběru dat o prožitku/zisku zúčastněných osob (lhostejnou jakou formou). Taková data by práci ukotvila a metodologicky nasměrovala. Bez nich práce příliš neopouští mantinely žánru úvahy, eseje. Tento dojem podpoří také 5. kapitola, která nabízí propjení Petersonova "návodu na spokojený život" s myšlenkami evolučně zakotvené etiky.

Práce s literaturou je v práci v jednotlivých případech dobrá, nicméně v celku postrádá směr a přesnější sémantické vymezení zkoumaného problému. Navíc usiluje o okamžitou aplikovatelnost, což je v tomto případě poněkud na škodu. Práce tak vyznívá spíše jako hledání opory pro předem stanovenou myšlenku (která je zajímavá), nikoli jako analýza textů s protichůdnou či komplementární argumentací na tentýž problém nebo věnující se téže oblasti - tedy splnění kritérií pro psaní teoretické práce.

V Praze dne 15. května 2023

PhDr. David Heider, PhD.